

„Danskeren“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskeren“ udkommer Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00. Bladet betales i Forskud. Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

Advertising rates made known upon application.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren's“ Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Past. H. P. K. Hansen har taget imod Kald fra St. Pauli Menighed, Graettinger, Ia., og agter at tilflytte omkring ved 1. Maj.

Pastor W. C. Nielsens, Greenville, Mich., har fristet den tunge Lod at miste deres Søn Adolph, ved Drukning i en „swimming Pool“ i Grand Rapids, hvor han opholdt sig for at gaa paa „Business College.“ Jordfæstelsen fandt Sted i Hampton, Nebr. Gud trøste de sørgende!

Lægmand rejser Pensionsfund. Lægmand i Missouri-Synoden holdt nylig et Møde i Chicago, hvor det bestemtes at rejse et Fond paa \$3,000,000 til Støtte for deres gamle Præster, Lærere, Professorer og saadanne, som er afhængige af dem. De agter at samle „Liberty Bonds“ og kontante Penge, indtil de naar den nævnte Sum for dette Øjemed.

Past. P. Kjølhede 75. Søndagen den 16. Marts fejrede Past. P. Kjølhede, Greyling, Mich. (D. d. Kirke) sin 75. Aarsdag. Der holdtes i den Anledning Guds-tjeneste med Altergang i hans Kirke, ved hvilken Lejlighed Past. S. D. Rodholm holdt Skrif-tetalen, og Broderen J. A. M. Rodholm, prædikede. Past. Kjøl-hede, der i Vinter har været meget syg, havde opsagt sin Gerning i Menigheden, fordi han ikke vilde staa i en Tjeneste, hvor han ikke kunde gøre nogenlunde Fyldest, men Past. S. D. Rodholm udtalte paa Menig-hedens og Samfundets Vegne Øn-sket om at Past. Kjølhede endnu i mange Aar maatte blive i Stand til at kunne tjene i den danske Kirke. Han kom til Amerika og blev ordineret i 1880.

Brud paa vor Presse. Det er rimeligt, at en Del af Dsk.s Holdere fik sidste Nr. af Bladet en Dags Tid senere, end de plejer at faa det, og derfor nævner vi her Grunden. Kort efter at Bladet var lagt i Pressen, og Maskinen var sat i Gang, sprang et Hjul i den, saa den ikke vilde mere. Der var i Øjeblikket ikke andet at gribe til end at forsøge, om vi kunde faa Adgang til at benytte den anden Avispresse i Byen. Dette lykkedes, saa Bladet blev ekspederet i Tide paa en Del af Postrutterne, men paa andre kom det for sent. Nogen varig Skade paa Pressen synes Bruddet dog ikke at have afstedkommet.

En rigtig Amerikaner. I et Nummer af „The Menace“, som er os tilsendt, læser vi følgende: Det er stort at være en Amerikaner; thi, at være Amerika-

ner det er mere en simpelthen at være født i Amerika. Der er fødte Amerikanere, og der er adopterede Amerikanere. De første kommer til Amerika hjælpeløse, uden Penge, nøgne og uden egen Hensigt; de sidste kommer til Amerika i en mere eller mindre bestemt Hensigt. Dersom de kommer i den Hensigt at blive en af os — for at forene sig med os i at opholde og fuldkomngøre vort frie Samfund og dets frihedsfostrende Institutioner, saa er de Amerikanere i den bedste og mest akkurate Betydning af Ordet. Saadanne Indvandrere bliver bedre Amerikanere end de indfødte, som vokser op og bort fra sit Fødeland. Dersom han drives af amerikansk Aand, saa er han ikke meget af en Amerikaner, selv om han er født af amerikanske Forældre paa amerikansk Grund, opvokset i Skyggen af „The Star Spangled Banner.“

Kirken maa støtte Staten. I det „The Lutheran“ omtaler, at flere Kirkesamfund hellere saa „Edrueligheden fremmet paa en anden Maade end ved „Prohibition“, siger Bladet redaktionelt: „Hvad en Kristens Anskuelse end maatte være angaaende den bedste Maade at modarbejde Ondet paa, saa vil han være glad ved at støtte Staten ved et alvorligt Forsøg paa at enforceere Loven. Det er ikke Kirkens Sag at give Love; men det er Kirkens Pligt at give Staten sin moralske Støtte til Lovens Hævdelse — saa meget mere, som Staten nu forsøger at gøre Ende paa et skrigende Onde.“

Begge Sprog. Past. A. H. Eikjarud skriver i „Lutheraneren“ bl. a.: „Lige saa selvsagt som det er, at Præsteuddannelsen sørger for den bedst mulige Færdighed i Engelsk, ligesaa selvsagt burde det være, at de Præster, som vi uddanner, er fuldt hjemme i det norske Sprog.“ „Glem ikke, at du for din Gernings Skyld trænger til Dygtighed i det norske Sprog! Jeg siger ikke for meget, naar jeg paa-taalar, at her røres ved en stor Fejl eller, om man hellere vil, Forsømmelse ved vore højere Skoler. Fra Aar til andet er Norskundervisningen blevet magere, Atmosfæren mer og mer anti-norsk. Saa bliver Følgen mangelfuld Præsteuddannelse. Den unge Præst vil lide under det, hans Gerning skades ved det.“

En luthersk Lærerkonference.

Forleden meddelte vi, at Prof. P. S. Vig var rejst til Chicago for at tage Del i et større luthersk Møde der og udtalte Haab om, at han vilde meddele noget fra Mødet her i Bladet. Professoren har imidlertid underrettet os om, at Mødet blev af en noget forskellig Slags fra, hvad han forud havde forstaaet, og paa samme Tid sagde han, at Sekretæren for National Lutheran Council, Rev. Laur. Larsen, vilde sende Bladet Referat fra Mødet.

Et saadaat har vi modtaget, men naturligvis paa Engelsk. Da Indholdet af dette Referat delvis er af en saadan Art, at det gerne skulde læses med Forstaaelse af alle, vil vi meddele det i Oversættelse, i hvert Fald det vigtigste af det.

Som indledende Bemærkninger gør Past. Laur. Larsen opmærksom paa, at en af Nat. Lutheran Councils Opgaver er at fremme et samlet luthersk Hjemmemissions-Arbejde. Men for at dette skulde kunne lykkes indsaar man at det var nødvendigt for de forskellige lutherske Samfund at komme til forstaaelse paa Lærens Omraade, saa det ene Samfund trygt kunde anbefale sine spredte Medlemmer at slutte sig til andre lutherske Samfunds Virksomhed, hvor Lejlighed bød sig dertil.

Altsaa i den Hensigt at drøfte de forskellige lutherske Sam-

funds Standpunkt i Forhold til vigtige Lærespørgsmaal blev Mødet i Chicago 11. til 13. Marts, 1919, saamenkaldt.

Man udarbejdede Program for Mødet og bad Dr. H. E. Jacobs, Dr. C. H. L. Schuette, Dr. F. Richter og Dr. H. G. Stub om at udarbejde Afhandlinger eller Indledninger af Spørgsmaal, som man agtede at drøfte.

Mødet holdtes i La Salle Hotel, og følgende Repræsentanter gav Møde: For Den forenede lutherske Kirke Dr. F. H. Knubel, Dr. H. E. Jacobs, Dr. G. H. Bauslin; fra Joint Synod of Ohio Dr. R. C. H. Lenski, Dr. C. H. L. Schuette; fra Augustana-Synoden Dr. S. G. Yungert, Dr. O. J. Johnson, Dr. G. A. Brande-lye; fra Iowa Synoden Dr. F. Richter, Dr. M. Fritschell, Dr. M. Reu; fra Den forenede danske Kirke Prof. P. S. Vig og Past. I. Gertsen; fra Den norske Kirke Dr. H. G. Stub, Dr. J. N. Kildahl, Past. C. J. Eastvold; fra Frikirken Past. S. Rislov, Past. P. Winther; fra Buffalo Synoden Past. William Lange og Past. K. A. Haessel.

Efter at Mødet var kaldt til Orden, hørte man de forskellige „Papers“ oplæst, og særlig paa Grundlag af Dr. Stub's Afhand-ling optog man Drøftelsen af Lærespørgsmaal. Spørgsmaal om kirkelig Praksis drøftedes paa Grundlag af Dr. Schuette's Afhandling.

Følgende er saa en direkte og saa vidt muligt ordret eller nøjagtig Oversættelse af det Resultat, man naaede til.

Følgende er de væsentlige Beslutninger, som Konferencen vedtog:

Indledning.

„Alle lutherske Samfund, som er repræsenteret i The National Lutheran Council, er enige om den fundamentale Doktrin, at det gamle og det nye Testaments kanoniske Bøger er Guds inspirerede og ufejlbare Ord og eneste Regel for Tro, Lære og Livs-vandel, og

At den uforandrede Augsburgske Kæffession og Luthers lille Katekismus indeholder en tro Udlæggelse af Lærdomme, som indeholdes i den hellige Skrift; men

For di der selv inden for vor lutherske Kirke i det store og hele har fundet Disputter og Modsigelser Sted om visse Lærdomme og mere eller mindre forstyrret Kirken, anser vi det baade som en Pligt og som et Privilegium at erklære vor Stilling i Forhold til følgende

Lærdomme.

1. Med Hensyn til Kristus, Forsøning og Forsoning:

Jesus Kristus, Gud og Menneske, har, ikke blot til Fordel for, men i Menneskeslægten's Sted, paataget sig Verdens Synder og deres retfærdige Straf. I Verdens Sted og til dens Forfælder har Han ved sit hellige Liv opfyldt Loven, og ved sin Lidelse og Død, ved sit Blod, gjort Bod for hele Verden, betalt Skylden og Syndens Straf og tilvejebragt Forsoning af den treenige Gud, hvis Vrede var kommen over Menneskeslægten paa Grund af Synd, og hvis Retfærdighed fordrede Fyldestgørelse.

2. Med Hensyn til Evangeliet: Evangeliet er ikke blot en Fortælling, en Beretning om, hvad Jesus Kristus har gjort, men paa samme Tid tilbyder og skænker det Fruget af Kristi Værk — fremfor alt Syndsforladelse. Ja, det giver endogsaa Kraft til at tage imod, hvad det tilbyder.

3. Med Hensyn til Absolution: Absolution er ikke væsentlig forskellig fra den Syndsforladelse, Evangeliet tilbyder. Den eneste Forskel er, at Absolution er den direkte Anvendelse af Syndsforladelse paa den enkelte, der begærer Evangeliet's Trøst. Absolution er ikke en Dom, som Præsten fælder over dem, han absolverer, erklærende at de nu har Forladelse.

4. Med Hensyn til Daaben og Evangeliet:

Den Helligaand virker Synderens Genfødelse baade ved Daab

og ved Evangeliet. Begge kaldes derfor rettelig Genfødelsermidler.

5. Med Hensyn til Retfærdiggørelse:

Retfærdiggørelse er ikke en Gerning i Mennesket, men en Gerning af Gud i Himmelen, idet han erklærer den bodfærdige og troende retfærdig, eller at han betragtes som saadan paa Grund af Tilregnelsen af Kristi Retfærdighed ved Tro.

6. Med Hensyn til Tro:

Tro er ikke i noget Maal en menneskelig Bestræbelse. Tro er for saa vidt en Akt af Mennesket, som det er Mennesket, der tror; men Magten til at tro og Troens Akt er Guds Værk og Gave i Menneskets Sjæl og Hjerte.

7. Med Hensyn til Omvendelse:

Omvendelse, som Ordet almindelig bruges i vor lutherske Bekendelse, omfatter Anger og Tro, virket ved Loven og Evangeliet. Dersom et Menneske ikke bliver omvendt, falder Ansvar paa ham, fordi han trods Guds tilstrækkelige Naade gennem Kaldet ikke vilde, ifølge Kristi Ord, Matth. 23, 37: Hvor ofte vilde jeg ikke samle mine Børn, ligesom en Høne samler sine Kyllinger under Vingerne! Og I vilde ikke.

Dersom et Menneske bliver omvendt, saa tilhører Æren derfor Gud alene, hvis Naadesværk det er helt igennem. Forud for Omvendelsen eller i Omvendelsen er der intet Medarbejde af Mennesket, men i det Øjeblik, da Mennesket bliver omvendt, begynder Medarbejdet gennem den i Omvendelsen givne Magt; dette Medarbejde er dog aldrig afhængigt af den Helligaand, men stæde i saadan Udstrækning og saa længe, som Gud ved sin Helligaand regerer, styrer og leder ham.

8. Med Hensyn til Udvælgelse:

Aarsagerne til Udvælgelsen til Frelse er Guds Naade og Kristi Helligste Fortjeneste; der er intet i os, paa Grund af hvilket Gud har udvalgt os til evigt Liv.

Til den ene Side forkaster vi enhver Form af Synergisme, der paa nogen Maade vilde berøve Gud Æren af at være vor eneste Frelser. Til den anden Side forkaster vi enhver Form af Calvinisme, der direkte eller indirekte vilde komme i Modstrid med Frelsens Orden og ikke vilde give alle fuld og lige Lejlighed til Frelse, eller hvilken paa noget Vis vilde stride imod Guds Ord, der siger: at Gud vil, at alle Mennesker skulle frelses og komme til Sandheds Erkendelse, 1. Tim. 2, 4. Sluttes.

Tak!

Hvordan gaar det med Indsamlingen til Pensionsfondet? spørger man trindt omkring. Det gaar rigtig godt. Influenzaen har selvfølgelig lagt Hindringer i Vejen for dette Arbejde saavel som for saa meget andet. Folk har Forstaaelse af Sagen og er offervillige, saa Maalet skal naaes. Jeg har nylig været i Audubon, Ia., og Omegn, hvor der blev subscriberset godt til Fondet. Præster og Menigheder, som jeg besøgte, bedes modtage min hjertelige Tak for Gæstfriheden, Lejligheden til at lægge Sagen frem og for hvad, der blev tegnet. Ligesaa bedes de modtage min hjertelige Tak, som uopfordret har sendt en Gave til Fondet. Jeg ser, det er ikke saa ganske faa. Der er vist mange, som har en god Gave liggende til Pensionsfondet, send den blot til Kassereren, Mr. S. C. Pedersen, Elk Horn, Ia., med den Bemærkning: Til Grundfondet, og han skal nok faa den godt anbragt.

Rundt omkring fra spørger man: hvornaar kommer du til os? vi vil ogsaa være med. Jeg siger Tak for Indbydelsen. Jeg kommer, saa snart jeg kan; men jeg kan ikke være alle Steder paa een Gang.

Fondet har nu 109 Medlemmer og 23 Pensionister.

I broderlig Ærbødighed!

A. C. Weismann.

Store Sejre for Danskerne ved Byrådsvalgene i Slesvig. (Speciel Meddelelse via London).

København, d. 5. Marts 1919. Ved det i Søndags afholdte Byrådsvalg i Aabenraa vandt Danskerne en overraskende stor Sejr. Danskerne fik 1648 Stemmer, 12 Kandidater valgt, Tyskerne 1198 Stemmer, 8 valgt og Socialdemokraterne 596 Stemmer, 4 valgt. Til Sammenligning tjener, at ved sidste tyske Rigsdagsvalg 1912 blev der i Aabenraa afgivet 374 danske, 782 tyske og 395 socialdemokratiske Stemmer.

Ogsaa i de andre nordslesvigske Byer blev Valget en glimrende Sejr for Danskerne. I Haderslev har Danskerne aldrig siden 1874 haft Flertal ved Rigsdagsvalgene; i 1912 afgaves der saaledes 777 danske, 1141 tyske og 335 socialdemokratiske Stemmer. Igaar lykkedes det at skabe dansk Flertal. Med 2699 Stemmer blev der valgt 16 danske Medlemmer af Byraadet. Tyskerne fik 1596 Stemmer og 9 valgt og Socialdemokraterne 933 Stemmer og 5 valgt. I Sønderborg, hvor Danskerne paa Grund af den store Marinestation havde særlig uheldige Forhold, fik Danskerne med 1438 Stemmer valgt 10 Kandidater, Tyskerne med 1382 Stemmer 10 og Socialdemokraterne med 624 Stemmer 4 Kandidater. Ved Rigsdagsvalget i 1912 var Stemmestallene 296 og 665 og 302.

I Tønder var der i 1912 kun 80 danske Stemmer, 687 tyske og 113 socialdemokratiske Stemmer. Igaar fik Danskerne 391 og 3 Kandidater valgt, Tyskerne 1304 og 12 Kandidater, og Socialdemokraterne 329 Stemmer og 3 Kandidater.

De indløbne Valgresultater fra Flækkerne og Landdistrikterne, der ogsaa bliver afgørende for Kredsdagenes Sammensætning, viser en lignende mægtig Fremgang; i Nordborg, der hidtil havde et rent tysk Kommune-raad, blev der valgt 7 Danske og 5 Tyske; i Løgunkloster, hidtil ogsaa rent tysk, valgtes 6 Danske, 4 Tyske og 2 Socialdemokrater; Augustenborg, ligeledes hidtil rent tysk, valgtes 3 Danske, 3 Tyske; Rødding valgtes 11 Danske og 6 Tyske; Skar-bæk 8 Danske og 1 Tysk; Øjst 7 Danske og 1 Tysk samt 1 dansksindet Socialdemokrat; Agtrup 6 Danske og 6 Tyske; Kristianfeld 4 Danske og 4 Tyske.

Tak!

Den Skandinaviske Evangeliske Lutherske Menighed i Brisbane, samlet til Aarsmøde den 10de Februar 1919 tillader sig herved at sende Pastor I. M. Hansen sin dybfølte Tak for hans Opfordrelse for „Queensland Missionen“, og for den store Hjælp og Støtte, aandelig og timelig som Menigheden gennem ham har været Genstand for. Ligeledes en hjertelig Tak til alle vore Venner, som i Aarens Løb kom os saa kærlig i Hu med Forbøn og Gaver.

Og endelig en hjertelig Tak til Den forenede dansk evangeliske lutherske Kirke i Amerika for dens Tilskyndelse og Opmuntring til med Gaver at støtte Queensland Missionen.

Paa Menighedens Vegne i broderlig Ærbødighed K. A. Baltzer. Sekretær.

Fornuftige Ord.

Committee on Public Information — Scandinavian Bureau.

Højesteretsdommer Joseph Buffington af de Forenede Staters Appellationsret, sagde fornylig i en Tale til Handelskammeret i Boston, at den simpleste

og bedste Maade paa hvilken Nykommere her til Landet kan blive gjort til virkelige Amerikanere, er at de, der er fødte her i Landet, maa søge at se Hverdagslivets Problemer fra Nykommerens Synspunkt og med det som Udgangspunkt at faa ham til at føle sig hjemme herovre.

„Der er en uskatteleg Fordel for os i at være i Samklang med de fremmedfødte“, sagde Højesteretsdommeren. „Vi maa paa enhver mulig Maade søge at forstaa dem og at lære dem at kende. Vi paaskønner alt for lidt, hvor vihyre meget de fremmedfødte og deres Børn betyder for os alle. Husk paa, at to Medlemmer af Præsident Wilsons Kabinet var selv engang Immigranter, nemlig Indenrigsminister Lane og Arbejdsminister Wilson. Ja selv Moderen af vor berømteste nulevende Amerikaner — jeg mener selvfølgelig Præsident Woodrow Wilson — var født i fremmed Land.“

Han omtalte derefter det uvurderlige Arbejde, som Fremmedsprogsspremsen her i Landet har udført til Landets Bedste, og erklærede, at Regeringen vilde have savnet et mægtigt Hjælpeled til at vække de fremmedfødtes Patriotisme, hvis disse Blade var blevet forbudt, som enkelte utænksomme Mennesker foreslog. Han udpegede ligeledes, at det er Arbejdsgivernes Pligt at komme i nærmere Berøring med og Forstaaelse af de Mænd, der arbejder for dem. „Der er en skarp Kløft imellem Demokrati og Klassehad, og vi kan ikke have noget virkeligt Folkestyre her i Landet indtil det enkelte Individ lærer at styre sig selv.“

Det var ved det samme Amerikanisationsmøde, at den bekendte Boston-Sagfører Fred P. Fish sagde: „Dette med at faa alle her i Landet gjort til Amerikanere betyder langt mere end netop at faa Nyankommerne amerikaniserede. Vi, der er født her i Landet, maa selv søge at blive saa gennemsyrede af Lov og Ret, at vi kan være værdige til at staa som Lærere for de andre — med andre Ord, vi maa vise dem Vej, og med os selv som skinnende Eksempler. Smukke Taler og Avisartikler om „good Citizenship“ kan være gode nok, men de er langt fra det vigtigste. Den bedste Maade, hvorpaa vi, der er barnefødte her, kan lære de fremmedfødte at blive gode Borgere, er, at vi selv tænker og taler og handler som gode amerikanske Borgere.“

Fra Turlock, California.

I min sidste Meddelelse her fra i „Danskeren“ for nogle Uger siden, nævnte jeg, at mit Helbred var en Del bedre og at jeg intet Tilbagefald havde haft. Snart efter blev det anderledes, idet jeg fik et nyt Anfald af Blødnings i Forbindelse med Bronchitis og efter nogle Dages Forløb udviklede det sig til Lungebetændelse, saa at jeg har maattet holde Sengen i 5 Uger. Dog er jeg i god Bedring, saa at jeg kan begynde at være lidt oppe, men det vil være nogen Tid, før jeg er i Stand til at kunne være ude i det Frie. Dog haaber jeg paa den tørre Sommervarmes gunstige Indflydelse.

Men mens jeg altsaa nu bedres, har jeg modtaget den sørgelige Meddelelse, at Georg Cramer, en af mine og vor Kirkes Venner i San Francisco er afgaaet ved Døden, 39 Aar gammel. Kort før Jordskælvet i San Francisco kom Georg Cramer, sammen med sine to Brødre: Martin og Jakob dertil og var med os i de trænge Dage, der fulgte. Georg tog hjerteligt og virksomt Del i Herrens Gerning blandt vort Folk. Han var en talentfuld Dekorationsmaler og har tillige malet flere Alterbilleder, blandt andre Altertavlen i San Francisco danske Kirke.

I nogle Aar har han med sin unge Hustru boet nær Atwater, Calif., hvor han baade viste sin